

Ministerie van VWS
Dhr. M. van Ooijen, staatsecretaris
Postbus 20951
2500 EZ 'S-GRAVENHAGE

Datum
6 februari 2024
Kenmerk
/U202400056
Uw Kenmerk
3738946-1059540 DMO
Bijlage(n)
-

VNG bestuurlijke weging bij wetsvoorstel afschaffing
Abonnementstarief Wmo

Geachte heer Van Ooijen,

In uw brief van 20 december 2023 vraagt u aan de VNG, gelet op artikel 114 van de Gemeentewet, om een bestuurlijke appreciatie van het conceptwetsvoorstel afschaffen Abonnementstarief (per 2026). Over het geheel is onze weging dat het zeer wenselijk en goed is dat een inkomensafhankelijke bijdrage voor de WMO weer wordt ingevoerd. Hiermee komen de zorgmiddelen weer terecht bij die mensen die zelf niet in staat zijn deze zorg te bekostigen en te organiseren. Daarnaast zal dit absoluut helpen de WMO financieel houdbaar te laten zijn. Wel hebben wij enkele aandachtspunten die wij hieronder meegeven.

Contextuele duiding

De VNG is verheugd met het voorstel om per 2026 weer een inkomensafhankelijke eigen bijdrage voor de Wmo in te voeren. In de ogen van gemeenten is de invoering van het "abonnementstarief" altijd onwenselijk geweest. Gemeenten geven hierdoor veel meer geld uit dan dat zij aan compensatie hebben ontvangen. Dit gaat ten koste van de ondersteuning van inwoners die de noodzakelijke hulp niet zelf kunnen bekostigen en organiseren. In de ogen van de VNG zal de invoering van een eigen bijdrage dus een positief effect hebben op de toegang tot de WMO voor degenen die het echt nodig hebben.

Wel is het goed om, vanuit het oogpunt van bestaanszekerheid, interbestuurlijk te kijken naar samenloop van eigen bijdragen in relatie tot inkomen, zodat mensen steeds de zorg blijven ontvangen die zij nodig hebben.

Vereniging van Nederlandse Gemeenten

Nassaulaan 12 Den Haag | Postbus 30435 | 2500 GK Den Haag
070 - 373 83 93 | info@vng.nl

vng.nl

Gemeenten zijn er dus sterk voorstander van om de inkomensafhankelijke eigen bijdrage echt per 2026 in te voeren. In de laatst gehouden VNG ALV is met een grote meerderheid een motie met deze strekking aangenomen. Snelle besluitvorming is dus noodzakelijk, zodat bij de uitvoering betrokken partijen (Zorginstituut, CAK, gemeenten) tijdig de nodige voorbereidingen, bijvoorbeeld rond gegevensverkeer en procesinrichting, kunnen starten.

Wij werken graag met het departement en andere uitvoerders samen aan een snelle en gezamenlijke invoering. Daarnaast stellen wij voor eveneens gezamenlijk te communiceren naar inwoners.

In deze bestuurlijke reactie beperk ik mij verder tot de hoofdzaken en zaken die ik bestuurlijk van belang acht. Voor de meer gedetailleerde opmerkingen over onderdelen in het wetsvoorstel zelf en de Memorie van Toelichting verwijs ik graag naar bij VNG bijdrage aan de Internetconsultatie en de naar de VNG uitvoeringstoets. Deze laatste stuur ik hierbij mee. Onze inbreng, voorstellen en standpunten bij de internetconsultatie gaan onder andere over:

- Eigen bijdrage bij meerpersoonshuishoudens, partner niet AOW.
- Eigen bijdrage hoger dan de kostprijs.
- Eigen bijdragen voor algemene voorzieningen.
- Anticumulatie bij eigen bijdrage maatwerkvoorzieningen met de eigen bijdrage Wlz.
- Geen eigen bijdrage meer voor (de ouders van) kinderen tot 18 jaar bij woningaanpassingen.

Zorgen over de berekening en uitname uit het gemeentefonds per 2026

Wij zijn tegen de uitname uit het gemeentefonds van 225 mln. euro per 2026. Dit punt weegt zwaar. Onzeker is of deze besparing reëel is, omdat gemeenten een lager uitstroomeffect uit de WMO verwachten dan het kabinet prognosticeert. Daarnaast is zeer onzeker of deze besparingen zich al direct in die mate in 2026 zullen voordoen. De VNG wil dat het verwachte gedrags- en financieel effect van de wetswijziging in 2024 onafhankelijk wordt onderzocht. Dit is ook verplicht volgens artikel 2 Financiële-verhoudingswet en de Code interbestuurlijke verhoudingen.

Voorts is het van belang dat de (financiële) effecten van het wetsvoorstel per 2026 vijf jaar gemonitord gaat worden (inclusief een 0-meting!); we maken graag nadere afspraken over hoe we omgaan met de jaarlijkse uitkomsten van de monitor. Op basis van de realisatiecijfers 2026 kan eventueel met terugwerkende kracht de uitname worden aangepast. Bij het onafhankelijk onderzoek naar de financiële gevolgen voor gemeenten moeten ook de transitie-, invoerings- en uitvoeringskosten worden betrokken.

Gebruik bij de maximale eigen bijdrage de juiste tarieven

Het kabinet stelt een maximale eigen bijdrage van € 275,- voor. Dit is min of meer gebaseerd op de kostprijs van 2 uur huishoudelijke hulp per week. Een gemeente betaalt in 2024 € 35/40,- per uur voor de huishoudelijke hulp. Dit kost +/- € 320,- per maand. De verwachting en opzet van herinvoering van de inkomensafhankelijke eigen bijdrage is mede dat door de hogere bijdrage de hoge- en middeninkomens stoppen met de gesubsidieerde hulp en uit de Wmo stromen. Dit zal echter maar beperkt gebeuren als men straks maximaal € 275,- gaat betalen. Een bedrag van € 320,- sluit aan bij werkelijke situatie en zal het in- en uitstroom effect vergroten. Indien de keuze voor een particuliere hulp niet een substantieel financieel voordeel oplevert, is de kans groot dat men via de Wmo aanspraak blijft maken op de voorziening.

Uitvoerbaarheid

De VNG heeft op verzoek van uw ministerie een uitvoeringstoets gedaan op het wetsvoorstel. De definitieve versie ontvangt u binnenkort. In deze uitvoeringstoets is meer precies onderzocht en beschreven wat de uitvoeringsconsequenties voor gemeenten zijn en hoe gemeenten de gevolgen zien van het wetsvoorstel.

De belangrijkste conclusie van deze toets is dat de uitvoerbaarheid op een aantal onderdelen voor gemeenten complex is en ook optimaler kan worden ingericht. Wij achten het van belang dat de uitkomsten van de uitvoeringstoets worden betrokken bij de verdere uitwerking van de wet en lagere regelgeving, in samenspraak met de betrokken ketenpartners.

Gemeentelijke positie

VNG deelt met u de wens om met het nieuwe voorstel niet de complexiteit in de uitvoering van de oude regeling van voor 2019 terug te brengen. Onze oproep hierbij is om in de nieuwe eigen bijdrage regeling oog te houden voor de decentrale taak en beleidsruimte voor gemeenten.

Bij bestudering van het wetsvoorstel ontstaat de indruk dat de beleidsruimte voor gemeente wordt ingeperkt. Met name bij de verplichte vrijstelling van eigen bijdrage voor ouders van jeugdigen onder de 18 jaar, bij de beperking van de periode voor het opleggen van de eigen bijdrage met terugwerkende kracht en bij de anticumulatie van de eigen bijdrage voor een algemene voorziening wanneer er ook een maatwerkvoorziening is. De VNG vindt het, gelet op de decentrale aard van deze taak, van belang dat de bevoegdheid voor wel/geen bijdrage bij 18- bij woningaanpassingen, de regels voor de eigen bijdrage voor algemene voorzieningen en het opleggen van een bijdrage met terugwerkende kracht, bij de gemeente(raad) ligt.

Afsluitend

Gemeenten staan positief tegenover de herinvoering van de inkomensafhankelijke eigen bijdrage, maar hebben zorg over een hogere regeldruk, inrichtingskosten en uitvoeringslasten. We moeten gezamenlijk, ook met andere ketenpartners, daarom voortvarend en met oog voor uitvoerbaarheid aan de slag met de uitwerking en invoering.

Verder geeft VNG mee het bijzonder te waarderen hoe (ook in het kader van de UDO) de VNG en een aantal gemeenten betrokken is geweest bij de totstandkoming van het wetsvoorstel dat er nu ligt.

Hoogachtend,
Vereniging van Nederlandse Gemeenten

Algemeen directeur